

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.253/2016/4/I.

A Győri Ítéltábla a Dr. Horváth Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. Tamási Ügyvédi Iroda által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen vezető tisztségviselők korlátlan felelősségének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2016. október 3. napján kelt 14.G.40.042/2015/49/I. számú ítélete ellen az alperesek részéről 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a cégjegyzékbe 1994. június 7-én bejegyzett felperesnek az I-II. r. alperesek 2003. augusztus 31-től kezdve voltak a tagjai, az I. r. alperes üzletrészt 2011. január 20-án értékesítette II.rendű alperesnek (az I-II.r. alperes édesanyjának). Utóbbi és a II. r. alperes 2013. december 2-án az - egyenként 2.750.000 Ft névértékű - üzletrészt 1.000-1.000,-Ft vételárért átruházta III. r. alperesre, aki a felperes ügyvezetője is lett. Az I. r. alperes 2003. augusztus 31-től, II. r. alperes 2011. január 20-tól 2013. december 2. napjáig volt a felperes ügyvezetője.

A felperes 2003-tól főtevékenységként reklámszolgáltatást végzett, 2008-tól kezdve - a gazdasági válság miatt - csökkent a megrendelések száma. A felperes mérlegadatai szerint 2010. évben a nettó árbevétele 5.857.000,-Ft, mérleg szerinti eredménye 111.000,-Ft, befektetett eszközei értéke 3.117.000,-Ft, forgó eszközei értéke 5.717.000,-Ft, ezen belül 4.757.000,-Ft pénzeszközzel, 703.000,-Ft követeléssel és 257.000,-Ft készlettel rendelkezett. 2011. évben 6.633.000,-Ft nettó árbevétel mellett mérleg szerinti eredménye -3.050.000,-Ft-ra romlott, befektetett eszközei értéke 3.117.000,-Ft, a forgó eszközöké 5.819.000,-Ft, utóbbin belül a követelések összege mindössze 17.000,-Ft, pénzeszközeinek értéke 5.605.000,-Ft volt. **A 2012. évre vonatkozó mérlegadatok** szerint befektetett eszközei értéke 1.045.000,-Ft-ra csökkent, forgó eszközei mértéke 7.788.000,-Ft-ra nőtt. Követelései jelentős mértékben - az előző évi 17.000,-Ft-ról - 7.017.000,-Ft-ra nőttek, egyidejűleg a pénzeszköze 583.000,-Ft-ra csökkent. Összességében a 2012. december 31-i állapot szerint az eszközei értéke 8.833.000,-Ft volt, a felperes gazdálkodása ez évben is veszteséges volt, 6.633.000,-Ft nettó árbevétel mellett mérleg szerinti eredménye -3.050.000,-Ft.

A felperes 2012. évi mérlegében szereplő 7.017.000,-Ft követelés túlnyomórészt abból adódott, hogy 2012. decemberben 7.000.000,- Ft összegű kölcsönt nyújtott I. r. alperesnek. Az I. r. alperes ezt nem fizette vissza, ellenben a felperes - a képviselőjében eljáró I. r. alperes útján - az I-II. r. alperes testvérével (**B.T.** sal) 2013. október 3-án engedményezési szerződést kötött. E szerint **B.T.** harmadik személyekkel szemben fennálló, összesen

8.385.351,-Ft követelését 8.000.000,-Ft összegű vételárért engedményezte a felperesre. Az engedményezés ellenértékét - a megállapodás szerint - a felperes akként fizette meg, hogy az I. r. alperessel szemben fennálló - az engedményezés szerint 8.000.000,-Ft összegű - lejárt esedékességű követelését az engedményezőre engedményezte. A felperesre engedményezett követelések a következők voltak:

- **K.F.** nek 2008. június 12-én megkötött kölcsönszerződés alapján fennálló tartozása, amely alapján őt a Fővárosi Bíróság 6.G..../2009/6. számú, 2009. december 18-án jogerőre emelkedett bírósági meghagyásában 350.000,-Ft és ennek 2008. július 13. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.

- **L.I.** né adós az engedményezővel kötött kölcsönszerződésben 280.000,-Ft és kamatainak visszafizetésére vállalt kötelezettséget.

- **T.I.** 2008. december 20-án váltót állított ki, amelyben arra vállalt kötelezettséget, hogy 2009. január 31-ig 3.800.000 Ft-ot megfizet **B.T.**nak.

A felperes 2013. év első felében az előző év december 31-én még meglevő 1.045.000,-Ft tárgyi eszközét értékesítette, a 188.000,-Ft készletét, és 583.000,-Ft pénzeszközét felhasználta. A felperes 2012. év folyamán adó- és járulékfizetési kötelezettségnek túlnyomó részben már nem tett eleget, 2012. december 31-re 4.630.007,-Ft adótartozást halmozott fel. Nem egyenlítette ki továbbá a ... Zrt-nek a 2012. szeptember 9-i esedékességű 49.086,-Ft vételár követelését sem, aminek megfizetésére 2012. november 30-án jogerőre emelkedett fizetési meghagyás kötelezte, emiatt 2012. december 12-én a végrehajtást is elrendelték vele szemben.

A NAV ... Megyei Adóigazgatósága 2013. november 29-én kezdeményezte a felperes felszámolását 6.272.639,-Ft adótartozás eredménytelen behajtása miatt. A Veszprémi Törvényszék - 2014. április 29-én jogerőre emelkedett - 6.Fpk..../10. számú végzésével a felperes fizetéseképtelenségét megállapította, és felszámolást elrendelte, ennek kezdő időpontja 2014. május 16. napja. A felszámolási eljárásában a felszámoló a NAV ... Megyei Adóigazgatósága 1.907.953,-Ft, és a ...i Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője 125.309,-Ft bejelentett hitelezői igényét vette nyilvántartásba összesen 2.033.262,-Ft összegben. A felszámolási eljárás kezdő időpontjában már ügyvezetőként bejegyzett III. r. alperes az irat és vagyonátadási kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A. § (1) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy I-III. r. alperesek mint a felperes vezető tisztségviselői a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a felperes vagyona - a 2012. évi éves beszámolóban feltüntetett eszközök együttes értékével - 8.833.000,-Ft-tal csökkent. (Az elsőfokú bíróság 2015. szeptember 8-án jogerőre emelkedett 14.G..../2015/5. számú bírósági meghagyással a III. r. alperes felelősségét a keresettel egyezően megállapította.) **A felperes az I-II. r. alperesekkel szemben fenntartott keresetében** a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének kezdő időpontját 2012. december 31-ében jelölte meg. Előadta, hogy I-II. r. alperesek a Csődtv. 31.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeiknek sem tettek eleget, a társaság iratanyagával, vagyonával nem számoltak el, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően pedig - ezt felismerve - vezetői tisztségükről lemondtak a hitelezői érdeksérelmek miatti felelősségük kizárása céljából. Az I. r. alperes kölcsönt vett

fel a felperestől ahelyett, hogy ezt az összeget a hitelezői igények kiegyenlítésére fordították volna, így ezt az összeget a hitelezői igények kielégítése elől elvonták. Vitatta az engedményezési okirat keletkezésének körülményeit, az engedményezéssel érintett adósok értesítését, álláspontja szerint vele szemben az engedményezés hatálytalan. Az engedményezett követelések alapidokumentumainak átadására sem került sor, annak behajtása érdekében az alperesek nem tettek semmit, a 2012. évi mérlegben feltüntetett tárgyi eszközökkel, készletekkel, pénzeszközökkel sem tudnak elszámolni.

Az I-II. r. alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy ügyvezetésük alatti mérlegkészítési kötelezettségüket teljesítették, a felszámoló felhívására nyilatkoztak, a 2013. évi mérleg elkészítésének és benyújtásának időpontjában e kötelezettség már III. r. alperest terhelte. Előadták, hogy az üzletrészek értékesítésének időpontjában a felperes tárgyi eszközökkel és anyagkészlettel ugyan már nem rendelkezett, de 7.000.000,- Ft-ot meghaladó mértékű engedményezett követelése áll fenn, ezért vitatták, hogy tevékenységükkel összefüggésben vagyonszőkenés következett volna be.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy I-II. r. alperes a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezető feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal a felperes vagyona 8.833.000,- Ft-tal csökkent, és e kárért mint egyetemleges adóstársak felelősséggel tartoznak. Kötelezte alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg felperesnek 150.000,-Ft + ÁFA perkölséget, és az államnak 36.000,-Ft eljárási illetéket. Határozatának indokolásában rámutatott, hogy az I-II.r. alperesek a felszámolás kezdő időpontját megelőző három éves időszakban, 2013. december 2-ig a felperes ügyvezetői voltak, ezért ezen időszak tekintetében vizsgálta a felelősségüket. A felszámolási eljárás megindítását követően, de még a felszámolás kezdő időpontja előtt I-II. r. alperesek ügyvezetői tisztsége megszűnt, ezért a Cstv. 33/A.§ (3) bekezdésében foglalt, a hitelezői érdekek sérelmének vélelmére vonatkozó vélelmet velük szemben alkalmazni nem lehet, mert az ott írt kötelezettségek teljesítése ekkor már a III. r. alperes feladata volt. Rámutatott, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség megítélésénél annak van jelentősége, hogy az adós tartozását esedékességgel képes-e megfizetni, mert ha erre nem képes, nincs elegendő likvid pénzeszköze, akkor bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség, és ha ezt a vezetők előre látták, vagy ésszerűen előre láthatták, ettől az időponttól kezdve - a felszámolás megindításától, mint feltételtől függően - beáll felelősségük a hitelezőkkel szemben (BDT.2013.2881). E szempontok alapján vizsgálta, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet mikor áll be a felperesnél, és az elsőfokú bíróság megítélése szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján e kérdésben könyvszakértői bizonyítás nélkül is állást lehetett foglalni. A felperes felszámolásának elrendelését megelőző években leadott, a számviteli törvény szerinti beszámolóinak adatai alapján vizsgálta a felperes likviditási helyzetét. Az I-II. r. alperesek ügyvezetése alatt készült 2010-2011. évi mérlegadatokat szerint a felperes ekkor még nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben. A 2010. és 2011. évi mérlegekben szereplő forgóeszköz állományon belüli készpénzt összevetve a rövid lejáratú kötelezettségekkel, a felperes vagyona ekkor még fedezetet nyújtott a kötelezettségei teljesítésére. **Az előző üzleti évekhez képest azonban legkésőbb 2012. év második**

félévben a felperes már fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe került. Az erre az évre vonatkozó mérlegadatok szerint még mindig rendelkezett ugyan 8.833.000,-Ft eszközzel az ekkorra már 5.196.000,-Ft-ra növekedett rövidlejáratú kötelezettségeihez képest. Azonban a mérleg eszköz oldalának forgóeszköz összetétele szerint a készletek értéke 188.000,-Ft, a követelések összege 7.017.000, Ft, és 583.000,-Ft a pénzeszköz. E mérlegadatok szerint drasztikusan megnőtt a követelésállomány, és ugyanilyen mértékben csökkent a pénzeszköz mértéke, ami a kötelezettségek teljesítésének elsődleges fedezete. E vagyonelem csökkent olyan mértékűre, ami már nyilvánvalóan nem nyújthatott fedezetet a mérlegben kimutatott 5.196.000,-Ft rövidlejáratú kötelezettségek teljesítésére. A forgóeszközök között nyilvántartott 7.017.000,-Ft követelés fedezetet nyújthatott volna a kötelezettségek teljesítésére, de ennek túlnyomó részét (7.000.000,-Ft-ot) éppen az I. r. alperesnek 2012. decemberben nyújtott kölcsön tette ki, ami nyilvánvalóan nem volt likvid elem, hiszen a kölcsön nyújtásának időpontját is figyelembe véve nem fedezhette az addig felhalmozott tartozások kiegyenlítését. Év végére a felperesnek 4.630.007,-Ft adótartozása is keletkezett, és nem tudta kiegyenlíteni a viszonylag kis összegű szállítói követelést sem, ami miatt végrehajtást is elrendeltek vele szemben. Az adótartozások folyamatosan növekvő voltára tekintettel **2012. év második felévére, legkésőbb év végére a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett azáltal is,** hogy a felperes gazdasági tevékenysége során keletkezett bevételből 7.000.000,-Ft kölcsönt nyújtott az ügyvezető I.r. alperesnek.

Az elsőfokú bíróság a felperesi vagyonsökkenés bekövetkezését és annak mértékét vizsgálva rámutatott, hogy a felperes üzletrészei átruházásának időpontjában - amely egyúttal az alperesek ügyvezetői megbízatásának megszűnésének időpontja is volt - a felperes tárgyi eszközökkel már nem rendelkezett, mert az alperesek 2013. első felévében a tárgyi eszközöket értékesítették, a készleteket és megmaradó pénzeszközt felhasználták. A felszámolás elrendelését követően ezért vagyon sem került átadásra a felszámolónak, és az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a 2013. októberben kötött engedményezési szerződéssel mintegy 8.000.000,-Ft összegű követelésállomány került a felperes vagyonába, és a vagyonsökkenés emiatt nem következett be. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes vagyonvesztése - 7.000.000,- Ft összegben - már akkor bekövetkezett, amikor a felperes az I. r. alperesnek a működési bevételek terhére, biztosíték nélkül kölcsönt nyújtott, aki ezt nem fizette vissza. A számviteli szabályok szerint a követelést a mérleg eszköz oldalán, a felperes vagyonaként kell nyilvántartani, ahogy a felperes 2012. üzleti évre vonatkozó mérlege ezt így is tünteti fel. A követelés összegét azonban mégis azért kell vagyonvesztésként figyelembe venni, mert a konkrét esetben olyan követelésről van szó, aminek a megtérülésére nem lehetett reálisan számítani.

Az I. r. alperes fizetési kötelezettség alóli mentesülését célozta az engedményezési szerződés, amelyben a felperes az I. r. alperessel szembeni, míg **B.T.** három magánszeméllyel szembeni követelését kölcsönösen átruházta, **ténylegesen tehát a követelések „cseréjére” került sor.** Az engedményezési szerződés megkötése pedig azért nem változtat a felperesnél bekövetkezett vagyonsökkenés tényén, mert vagyonsökkenésnek kell értékelni azt a helyzetet is, amikor az adós a „tartozását olyan módon kívánja kiegyenlíteni, hogy a hozzátartozója olyan követeléseit engedményezi a gazdálkodó szervezet felperesre, amelynek az érvényesíthetősége, illetve behajthatósága erősen kétséges”.

A felperesre engedményezett követelésekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az egyes tartozások az engedményezést jóval megelőzően (2007-2009) keletkeztek, **L.I.**né és **T.I.** vel szemben fennálló követelés bírósági úton történő érvényesítését a követelés eredeti jogosultja meg sem kísérelte, míg a **K.F.**el szemben fennálló tartozásról ugyan jogerős bírósági meghagyás állt rendelkezésre, de e tartozás behajtása iránt sem intézkedett. Ebből, valamint a **T.I.**vel szembeni nagy összegű tartozással összefüggésben azon tényből, hogy e kötelezett vagyontalannak tekinthető, azt a következtetést vonta le, hogy a követelések eredményes érvényesítése, illetve behajthatósága nagy valószínűséggel kétséges, amelyek ezáltal nem alkalmasak az I. r. alperes kölcsönfelvétele kapcsán keletkezett vagyonvesztés **„visszapótlására”**.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján a felperesnél bekövetkezett vagyonszőkenés mértékét - a perben még alkalmazandó a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30.§ (3) bekezdése szerint - 8.833.000,-Ft-ban állapította meg, ami azzal okozati összefüggésben keletkezett, hogy az alperesek az ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekének elsődlegessége alapján látták el. Az alperesek előtt ismert volt, hogy a felperes 2012. évben egyre növekvő összegű adótartozást halmozott fel és ennek ellenére I. r. alperes nagy összegű hitel felvételét kezdeményezte, amely arra utal, hogy saját személyes érdekét helyezte előtérbe. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után azonban a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége elvét felváltja a hitelezői érdekek elsődlegessége, és nyilvánvalóan nem szolgálhatta a hitelezők érdekét, hogy a felperes likviditását elsődlegesen fedező pénzeszközöt vonjanak ki a társasági vagyonból. A hitelezői érdekek sérelmét jelenti az is, hogy 2013. évben - jóllehet az alperesek az év végéig a felperes ügyvezetői voltak - nem gondoskodtak a számviteli törvény előírásainak megfelelő nyilvántartások vezetéséről, 2013. január 1-ét követően a felperesi társaságnál már nem könyveltek.

Sérültek a hitelezői érdekek azáltal is, hogy röviddel az üzletrészek átruházását megelőzően a felperes képviseletében az I. r. alperes engedményezési szerződést kötött **B.T.**sal. E megállapodás döntő módon kizárólag I. r. alperes érdekét szolgálta, mert ezáltal mentesült a felperes irányába a kölcsön visszafizetése alól, ugyanakkor a felperes képviseletében eljárva a megállapodással olyan követeléseket fogadott be, amelyek érvényesíthetősége, illetve végrehajthatósága számára is felismerhető módon kétséges volt. Nem tekinthető a vezető tisztséget betöltő személytől elvárható gondossági mércét kielégítő magatartásnak, hogy a megállapodással olyan követelések kerültek a felperes vagyonába - amelyek a **K.F.**cel szembeni 350.000,-Ft-os követelés kivételével - bírósági úton történő igényérvényesítése nem történt meg. Ehhez képest az alperesek számára is egyértelműen előre látható volt, hogy csak marasztalást tartalmazó végrehajtható határozat megszerzését célzó polgári peres (vagy nemperes) eljárást követően, önkéntes teljesítés hiányában pedig végrehajtás útján juthat hozzá a felperes e követelésekhez. Az alperesek azt sem igazolták, hogy egyáltalán az adósokat, akár a felperes, akár az engedményező értesítette volna, arra pedig nem is hivatkoztak, hogy az engedményezés alapján az igény érvényesítése érdekében bármilyen eljárást kezdeményeztek volna. Az elsőfokú bíróság a kifejtett alapján a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdése alapján alperesek felelősségét megállapította.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérték. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás

lényeges szabályainak a megsértésével hozta meg a határozatát, mert könyvszakértői vélemény beszerzése nélkül - megalapozatlanul - állapított meg 8.833.000,-Ft összegű vagyonsökkenést, és ennek erejéig a felelősségüket. A vagyonsökkenés mértéke meghatározásához a felperes vagyonelemeinek és kötelezettségeinek változását is figyelembe kellett volna venni, de az elsőfokú bíróság kizárólag a tárgyi eszközök és pénzeszközök változását vizsgálta. A felperes felszámolási eljárásában csupán a NAV ... Megyei Adóigazgatósága és a ...i Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője jelentett be hitelezői igényt együttesen 2.033.262,-Ft összegben. Ezért legfeljebb ilyen összegű „kár” állapítható meg, amelyért felelősséggel tartoznak, az ezt meghaladó mértékű vagyonsökkenés megállapítása alaptalan, de a „hitelezői igénnyel megegyező összeget is csökkenteni kell a felperes vagyonelemeinek tényleges összegével”. Nem lehet vagyonsvésztként értékelni a 2012. december 31-én kölcsönadott összeget, hiszen **annak visszafizetésére reális esély volt**, és 2013. októberben ez „visszafizetésre került más követelések cseréjével.” A felperes által így vásárolt követeléseket - a számviteli szabályok szerint - a 8.000.000,-Ft-os vételáron kell nyilvántartani. A felperes nem bizonyította emiatt, hogy egyáltalán van-e vagyonsvésztes, hiszen nem bizonyított a felperesre engedményezett követelések értéke. Az elsőfokú bíróság annak ellenére értékelte utóbbi követelések értékét 0,-Ft-ra, hogy az I.r. alperes többször is jelezte, hogy hajlandó a felperessel szembeni hitelezői igényeket kielégíteni a felperes költségigényével együtt, amennyiben e követeléseket a felperes rá engedményezi.

A másodfokú tárgyaláson az alperesek jogi képviselője akként nyilatkozott, hogy vitatja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet elsőfokú ítéletben megállapított kezdő időpontját, ez álláspontja szerint csak „valamikor 2013-ban” következett be, és állította, hogy az alperesek a perbeli szerződéskötés idején és jelenleg is teljesítőképességnek tekinthetők.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat megfelelően értékelte, ennek alapján az érdemi döntése meghozatalához szükséges releváns tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogkövetkeztetést levonva, érdemben helyes döntést hozott.

A fellebbezésben foglaltak miatt az ítéletábla szükségesnek tartja előrebocsátani azt, hogy a konkrét esetben a felperes keresete kizárólag a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdése szerinti megállapításra és nem pedig az alperesek pénzbeli marasztalására irányult. (Cstv. 33/A.§ (6) bekezdése) Ezt a két (lépcsős) eljárást pedig világosan el kell különíteni. Az első lépcsőben (megállapítási per) kell feltárni a vezetői felelősség megállapításához szükséges tényállást, és kell lefolytatni mind a jogalap, mind az összegszerűség tekintetében szükséges bizonyítási eljárást. A második lépcsőben (marasztalási per) jut kifejezésre a vezetői felelősség másodlagos (kivételes) jellege, és a vezető felelőssége kizárólag az adós **vagyonából ki nem**

elégített olyan követelések tekintetében áll fenn, melyek kielégíthetőek lettek volna, ha nem csökkent volna az adós vagyona amiatt, mert az adós vezetője a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdésében foglaltakat megsértette. A második (marasztalási perre) csak a felszámolási eljárás jogerős befejezését követően kerülhet majd sor, vagyis ténylegesen csak ekkor realizálódik a vezető helytállási felelőssége a hitelezőkkel szemben. Ebben a marasztalási perben a helytállási kötelezettség hitelezők közötti arányos megosztására, vagyis az egyes hitelezőket megillető konkrét összeg meghatározására kerülhet majd sor. Ebből az is következik, hogy a megállapítása perben nincs annak jelentősége, hogy a hitelezőknek milyen összegű a felszámoló által nyilvántartásba vett - ki nem egyenlített - összes hitelezői igénye az adós felperessel szemben, hanem azt kell vizsgálni, hogy az alperesi vezetők nem hitelezői érdekek szerinti eljárása milyen összvagyoncsökkenést eredményezett az adós vagyonában. Az alperesek vezetői felelősségét megállapító ítélet ugyanis csak azt biztosítja, hogy a jelen perben megállapításra kerüljön a vezető tisztségviselők felelőssége és annak mértéke. Ennek alapján azonban az alperesek végleges marasztalására a felszámolási eljárás befejezése után a Cstv. 33/A.§ (6) bekezdése alapján megindított perben **a ki nem elégített követelés összegének erejéig akkor kerülhet sor**, ha fedezet hiányában az adós vagyonából valóban nem történik meg a hitelezői igények kielégítése.

Ezért az alperesek tévesen hivatkoztak a fellebbezésükben arra, hogy a jelen megállapításra irányuló perben - a felperesi vagyoncsökkenés mértékét legfeljebb a nyilvántartásba vett összes hitelezői igény összegéig lehetett volna csak megállapítani. Az alpereseknek felrőható felperesi vagyoncsökkenés megállapított mértéke, és nyilvántartásba vett összes hitelezői igény összege közötti esetleges számszaki eltérés ugyanis a Cstv. 33/A.§ (6) bekezdése alapján indított marasztalási perben bír majd jelentőséggel. Ez majd azzal a jogkövetkezésménnyel jár, hogy a hitelezők az adós felperes vagyonából ki nem elégített követelésük (jelen esetben tehát **legfeljebb a nyilvántartásba vett hitelezői igényük**) **erejéig** kérhetik csupán egy majdani marasztalási perben a jelen - Cstv.33/A.§ (1) bekezdése szerinti - perben jogerősen megállapított alperesi felelősség alapján az alperesek kötelezését a követeléseik kielégítésére.

A felperes a Cstv.33/A.§. (1) bekezdése szerinti tényállási elemek fennállását - az alperesek téves fellebbezési érvelésével szemben - megfelelően, az ítéleti bizonyosság szintjén bizonyította.

A Cstv. 33/A.§ (1) bekezdésére alapított felelősség megállapítására irányuló perek esetében az ítélkezési gyakorlat szerint a fizetése képtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának meghatározása általában a Pp.177.§ (1) bekezdése szerinti - könyvszakértő bevonását szükségessé tevő - szakkérdésnek minősül. Vannak azonban olyan speciális, egyedi tényállások, amikor ez mégsem szükségképpen bizonyítási eszköz, mert a fenyegető fizetése képtelenség kezdő időpontját e nélkül is, önmagában a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján is egyértelműen meg lehet állapítani. (Szegedi Ítéltábla:Gf.III...../2014/8., Fővárosi Ítéltábla: Gf. 15./2015/4.)

A konkrét esetben is erről volt szó, ugyanis az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok (felperes mérlegei, a vele szembeni jogerős fizetési meghagyás és ennek alapján elrendelt végrehajtási eljárás, a fennálló adótartozás igazolt mértéke) alapján szakértői bizonyítás nélkül is aggálytalanul megállapítható volt az alperesek által vezetett

felperes esetén a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának bekövetkezte. Az elsőfokú bíróság a Pp.206.§ (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy a felperes fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2012. decemberben teljes bizonyossággal bekövetkezett, azt követően hogy a felperes pénzeszközeiből 7.000.000,-Ft-ot kölcsön adott az I.r. alperesnek.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének a Gt. 30.§ (3) bekezdése alapján az a jogi jelentősége, hogy ettől az időponttól kezdődően az alpereseknek, mint az adós vezető tisztségviselőinek az ügyvezetési feladataikat már a hitelezők érdekeinek figyelembevételével kell ellátniuk. Ha nem ezt teszik akkor a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdése alapján beáll a magánvagyonukra is kiterjedő polgári jogi kártérítési (helytállási) felelősségük a hitelezőkkel szemben, ha ezzel összefüggésben bekövetkezik az adós vagyonának csökkenése. Ez azt is jelenti, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának bekövetkezte után az alpereseknek mint vezető tisztségviselőknek a döntési szabadsága már korlátozott.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság tévesen indult ki abból, hogy már a 7.000.000,-Ft kölcsön nyújtása is olyan gazdasági esemény volt az alperesek részéről, ami megalapozza a vezetői felelősségüket. A konkrét esetben ugyanis éppen e kölcsön nyújtása volt az, ami közvetlenül kiváltotta a felperesnél a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet. A fizetéseképtelenség bekövetkezését - azaz a „kritikus időpontot” - megelőzően tanúsított e magatartásáért, vagyis a fizetéseképtelenség előidézéséért az alperesek vezetőként pedig a hitelezők felé nem tartoznak helytállási felelősséggel.

Ezért csupán az ezt követően tanúsított magatartásukat kellett vizsgálni, s azoknak a felperesi vagyonra (annak csökkenésére) vezető hatását.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló felperesi mérlegek adatait okszerűen értékelve mutatott rá, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztekor a felperes még 8.833.000,-Ft összegű vagyonnal rendelkezett. Az alperesek saját előadása szerint a felszámolási eljárás kezdő időpontjában a felperes nem rendelkezett már készpénzzel, készlettel, csupán olyan rá engedményezett követeléssel, amire a korábbi követelését - az engedményezéssel - „kicsérélte”.

Az ítéletábra álláspontja szerint - szakértői bizonyítás nélkül is - helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes mindazon vagyonából, amivel még a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztekor rendelkezett, az alpereseknek a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartása miatt nem maradt a felszámolási eljárás kezdő időpontára a hitelezői követelések kielégítésére alkalmas vagyona. Ebből következően a felperes vagyona a jogellenes alperesi magatartással okozati összefüggésben valóban a 2012. évi éves beszámolóban feltüntetett eszközök együttes értékével, vagyis 8.833.000,-Ft-tal csökkent.

Az alperesek hitelezői érdekeket sértő magatartásának az I.r. alperesnek nyújtott hitelt önmagában - a kifejtettek szerint - nem volt minősíthető, ez csupán a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet idézte elő. Ennek bekövetkeztét követően a magatartásuk már csupán akkor felelt volna meg a hitelezői érdekeknek, ha minden tőlük elvárható intézkedést megtettek volna azért, hogy a felperesnek az I.r. alperessel szemben fennálló követelését

behajtsák. Az alperesek azonban ehelyett engedményezési szerződést kötöttek a testvérükkel, amelynek eredményeként az akkor már lejárt esedékességű felperesi követelést valójában „kicserélték” három másik követelésre. Maradéktalanul egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bírósággal abban, hogy e megállapodás alapvetően az I.r. alperes érdekét szolgálta, nem pedig a felperes, vagy a hitelezők érdekeit. Az alperesek (a felperes képviselőjében eljárva) az engedményezéssel olyan követelésekre cserélték ki a felperes korábbi követelését, melyek érvényesíthetősége, értéke, végrehajthatósága - az elsőfokú bíróság által helytállóan mérlegelt körülmények alapján - felismerhető módon erősen kétséges volt. Olyan - esedékességüket tekintve is régi (elévüléssel is fenyegetett) - követelések megszerzésére került sor, melyek végrehajtása érdekében az engedményező sem tett évek óta semmit. Ezzel szemben az I.r. alperes - fellebbezési előadása szerint is - a szerződéskötés idején és jelenleg is teljesítőképese, és „reális esélye volt a kölcsön visszafizetésének”. Ilyen körülmények között a hitelezők érdekeivel, és az adós felperes érdekeivel is kifejezetten ellentétes volt, az I.r. alperessel szemben fennálló „reális megtérülési esélyű” követelés „kicserélése” az érvényesíthetőségében és megtérülésében is erősen bizonytalan három másik követelésre. Emellett az I.r. alperes saját előadása szerint kizárólag az engedményezési szerződés került a részükre átadásra, vagyis az alperesek nem gondoskodtak a megszerzett követelések legalább minimális esélyű megtérülését biztosító alapidokumentumok felperes részére történő átadásáról sem. Az I.r. alperes személyes előadása szerint a felperes által megszerzett (kicserélt) követelésekről nem is tudott semmit.

Az alperesek nem hivatkoztak arra sem, hogy e követelések behajtása érdekében bármilyen intézkedést tettek volna. A Cstv. 33/A.§ (1) bekezdés szerinti felelősség alól akkor mentesülhet a vezető, ha Cstv. 33/A.§ (3) bekezdésébe iktatott exculpációs szabálynak megfelelően bizonyítja, hogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése érdekében. Egységes abban a bírói gyakorlat, hogy nem alkalmazható a fenti mentesítő szabály, ha a gazdasági társaság vezetője nem tesz meg minden tőle elvárható intézkedést az adós követelései behajtása érdekében. (Fővárosi Ítéletábra: 12.Gf..../2015/6-II.)

Az alperesek fellebbezési hivatkozásával szemben az ítéletábra rámutat arra, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint a Cstv. 33/A.§-a szerinti, a vezető tisztségviselő felelősségének a megállapítása iránti perekben azt kell vizsgálni, hogy az alperesek magatartásával előállt-e olyan vagyonsökkenést okozó helyzet, ami veszélyezteti a hitelezők érdekét. A vagyonsökkenés, mint objektív eredmény bekövetkezésének vizsgálata körében ugyanis nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a Cstv. az adósnak a hitelezői követelések kielégítésére alkalmas vagyonát védi elsődlegesen, aminek a változását nem csupán a számviteli szabályok szerint, az azoknak való megfelelés alapján kell megítélni. (Kúria: Gfv.VII..../2015/4.) A rendelkezésre álló adatok szerint pedig - figyelemmel az alperesi nyilatkozatokra is - a felperesnek az I.r. alperessel szembeni követelése mint vagyon, reális eséllyel alkalmas lett volna a hitelezők kielégítésére, szemben az „elcserélt”, bizonytalan megtérülésű és végrehajthatóságában is erősen kétséges követelésekkel.

Az alperesek akkor jártak volna el helyesen, ha a tárgyi eszközök és készletek értékesítésének árbevételét, és a felperes meglévő valamennyi pénzeszközét a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően teljes egészében a hitelezői

igények kielégítésére fordítják. Tekintettel, hogy ezt az alperesek nem tudták igazolni, magatartásukat e körben sem lehet a hitelezői érdekeknek megfelelőnek tekinteni, így az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett további felperesi vagyonsökkenésért is fennáll a felelősségük.

Mindezek alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság - a Cstv. 33/A.§ (1) bekezdésében írt törvényi tényállási elemek bizonyítottsága folytán - hogy az adós a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az alperesek - a fentiek szerint tanúsított magatartásával - az ügyvezetési feladataikat nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján láttát el. E jogellenes magatartásukkal okozati összefüggésben pedig a felperes vagyona a 2012. évi éves beszámolóban feltüntetett eszközök együttes értékével, vagyis 8.833.000,-Ft-tal csökkent, amiért a vezetői felelősségük fennáll. Az alperesek ugyanis, az őket terhelő kötelezettségük ellenére sem bizonyították, hogy az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható valamennyi intézkedést megtették a hitelezői veszteségek elkerülése vagy csökkentése érdekében.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra - az indokolás részbeni kiegészítésével és módosításával - az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is elvesztés alperesek a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján viselni kötelesek a másodfokú eljárásban felmerült saját perköltségüket. A felperesnek a másodfokú eljárásban megtérítést igénylő igazolt költsége nem merült fel, ezért ennek viseléséről az ítéletábrának döntenie sem kellett.

G y ő r , 2017. április 12.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: